

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie z powództwa Prokuratora Prokuratury Rejonowej w K.
przeciwko Ł. S., A. S. i małoletniemu A. S. reprezentowanemu przez kuratora B. K.
o uznanie bezskuteczności uznania ojcostwa,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 30 czerwca 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanych Ł. S. i A. S.
od wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 1 lutego 2021 r., sygn. akt I Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżący wnieśli o przyjęcie skargi do rozpoznania w oparciu o pierwszą i drugą spośród wymienionych przesłanek.

Przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć

charakter uniwersalny, co oznacza, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych, podobnych spraw. Chodzi przy tym o kwestie, których wyjaśnienie jest konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostające w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), i także w związku z podstawą prawną zaskarżonego wyroku (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13 oraz z dnia 3 lutego 2012 r. I UK 271/11 - niepubl.). Konieczne jest przytoczenie argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że jest ono istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07 oraz z dnia 9 lutego 2011 r., III SK 41/10 - niepubl.).

Natomiast oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2008 r., sygn. akt III CSK 104/08, niepubl.; z dnia 28 marca 2007 r., sygn. akt II CSK 84/07, niepubl.).

Skarżący wskazali na potrzebę wykładni art. 86 k.r.o. oraz przedstawili wątpliwości ujęte w pytaniach: „Czy w sprawach o prawa stanu można oddalić powództwa z powołaniem się na naruszenie zasad współżycia społecznego?”; „Czy można oddalić powództwo o ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa ze względu na zasady współżycia społecznego w wypadku, gdy dziecko zna prawdziwy stan rzeczy?”.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawiera argumentacji jurydycznej wskazującej na występowanie odmiennych ocen przedstawionego problemu oraz na to, że przepisy dotyczące tej kwestii nie

doczekały się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Skarżący poza przedstawionymi wątpliwościami nie zaprezentowali odpowiedniego wyводу prawnego i nie dokonali analizy orzecznictwa, z której wynikałyby jakiegokolwiek rozbieżności. Nie jest rolą Sądu Najwyższego domyślanie się lub poszukiwanie okoliczności, które uzasadniałyby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., sygn. akt II UK 38/08, niepubl. i z dnia 14 grudnia 2004 r., sygn. akt II CZ 142/04, niepubl.).

Analiza wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, jego uzasadnienia, a także uzasadnień orzeczeń sądów obu instancji, nie daje podstaw do uznania, że rzeczywiście zachodzi przesłanka potrzeby wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Ubocznie należy wskazać, że legitymacja prokuratora w sprawach o ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa wynika z art. 86 k.r.o., zgodnie z którym prokurator może wytoczyć takie powództwo, jeżeli wymaga tego dobro dziecka lub ochrona interesu społecznego. W piśmiennictwie przeważa pogląd, że ocena, czy w konkretnym przypadku wytoczenie takiego powództwa jest uzasadnione, należy do prokuratora. Nie można zatem oddalić powództwa prokuratora z takim tylko uzasadnieniem, że wymaga tego dobro dziecka. Należy podkreślić, że od wielu lat w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że powództwa wytaczane w sprawach o prawa stanu cywilnego wyjątkowo mogą być oddalane ze względu na zasady współżycia społecznego. Sąd Najwyższy wyraził zapatrywanie, że jeżeli nawet można byłoby w pewnych, zupełnie wyjątkowych i bardzo rzadkich przypadkach dopuścić możliwość oddalenia powództwa o zaprzeczenie macierzyństwa tylko ze względu na zasady współżycia społecznego (art. 5 k.c.), to w żadnym wypadku nie byłoby to możliwe wtedy, gdy dziecko zna prawdziwy stan rzeczy; w tej bowiem sytuacji nie zachodzi obawa, że dozna ono szoku psychicznego, względnie innych niekorzystnych następstw (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2020 r., sygn. akt III CZP 56/19, OSNC 2020, nr 11, poz. 90 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2021 r., IV CSKP 28/21, niepubl. i powołane tam orzecznictwo).

Wobec powyższego nie można przyjąć, że przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zostały w sposób właściwy wykazane.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).